

KORPS MARINIERS

EEUWENOUDE TRADITIE - EIGENTIJD PERSPECTIEF

Dames en heren, ik beschouw het een voorrecht om in het Jubileumjaar van het Korps Mariniers voor u te mogen staan.

In lijn met het thema van het KVMO-symposium 'Defensie weer zichtbaar in de samenleving' is het zeker de moeite waard in te gaan op de samenwerking van de Koninklijke Marine en het Korps Mariniers in het bijzonder met de stad Rotterdam alsmede met andere partners. Ik wil een slag dieper gaan dan alleen met u te delen hoe wij werken aan zichtbaarheid. Verbinding maken, doe je immers ook door inzichtelijk te maken waar je voor staat, hoe je tegen zaken aan kijkt en in hoeverre je als individu en als organisatie kan bijdragen aan onze Nederlandse samenleving. Kortom, ik ga vooral dieper in op waar het Korps mariniers staat. Op wat wij te bieden hebben. Op hoe wij de toekomst zien in relatie tot de Nederlandse samenleving. Inzicht geven dus...

1665. Het formele geboortjaar van het Nederlandse Korps Mariniers. Als integraal deel van de Koninklijke Marine levert het Korps Mariniers sinds 1665 een product dat aansluit bij de politieke en operationele behoefte in de wereld om ons heen. Mariniers zijn maritieme specialisten die met name tot hun recht komen op het grensvlak van zee en land. We kennen dit samengestelde domein als geen ander. Dat betekent overigens ook dat we in beide domeinen beregoed moeten zijn. Daarmee wordt niet alleen de eigen overlevingskans in deze complexe omgeving vergroot, maar tegelijkertijd ook de effectiviteit, de kans om een opdracht daadwerkelijk succesvol uit te kunnen voeren. Dit impliceert dat mariniers zowel op zee als aan land uitstekend kunnen worden ingezet. Is dit nieuw? Nee, dit is een logische voortzetting van wat wij traditioneel gewend zijn te doen. Maar dan wel op een eigentijdse manier. De tijden zijn weliswaar veranderd. De denklijn niet.

De laatste jaren is ook het Korps Mariniers, binnen het Commando Zeestrijdkrachten, ingrijpend gereorganiseerd. Hierbij hebben wij de kans aangegrepen om het basisontwerp aan te passen aan de sterk veranderde eisen die in de operationele omgeving worden gesteld. Het hele *re-design* van het Korps Mariniers is het vliegwiel geweest voor een verdere kwaliteitsimpuls. Maar uiteindelijk is structuur slechts structuur. Van groter belang is de inhoudelijke kwaliteitsslag die is gericht op de kernactiviteiten van het Korps. Die kernactiviteiten en de doorontwikkeling van de kernkwaliteiten van het Korps Mariniers stel ik in deze bijdrage graag centraal. Het lijkt mij logisch om mijn verhaal te beginnen met een schets van hoe wij aankijken tegen de operationele context. Oftewel: de wereld om ons heen. Aansluitend kom ik op waar wij voor gaan en waar wij voor staan. In de afsluiting geef ik u inzicht in hoe wij vanaf nu verder de weg bewandelen en de zee bevaren.

DE WERELD WAARIN WIJ LEVEN

In een stad als Rotterdam hoef ik niet uit te leggen wat maritieme handel vanuit en naar Nederland betekent. Maar de handel die Rotterdam en onze andere havens bereikt, komt wel ergens vandaan en gaat ergens naartoe. Door globalisering van de wereldhandel en door technologische ontwikkelingen zijn dreigingen minder plaatsgebonden geworden. Of het nu gaat over onze samenleving, of onze belangen elders in de wereld, wij kunnen hierdoor direct en indirect sneller worden geraakt dan voorheen. Wat eerder een risico ver weg was, is nu een reële bedreiging geworden die dicht bij huis tastbare effecten heeft.

De aard van de conflicten is qua karakter ook ingrijpend veranderd. Staat tegen staat situaties zijn er weliswaar nog wel, maar er doen zich steeds meer conflicten voor tussen staten en niet-statelijke actoren, zoals piraten, terroristen, *insurgents*, opstandelingen, etc. Dit vraagt veel van ons personeel. Het ene moment deel je een waterfles uit en het andere moment ben je aan het knokken en loopt letterlijk je leven ernstig gevaar. De tegenstander gaat dan ook nog eens op in de massa. Dit doet wat met de geest van de militair. De marinier begeeft zich immers steeds vaker onder de bevolking. Dit impliceert dat het omgaan met verschillende culturen en het kunnen anticiperen een steeds belangrijker succesfactor is geworden.

Daarbij komt dat onze potentiële tegenstanders zeer slim zijn, uiterst creatief, denken *out-of-the-box*, en dat ze er steeds naar streven om ons te verrassen. Hierbij gebruiken ze bij voorkeur onze eigen technologie tegen ons. En daar zijn ze ook nog eens heel goed in De realiteit is immers de crux van *warfare*: Je wint alleen als je slimmer bent, de ander sneller op achterstand zet, de ander treft waar hij het niet verwacht. De realiteit is realiteit. Niet zomaar een spelletje op de Wii, de Xbox of *Playstation*.

Anderen schromen er niet voor om voorbij te gaan aan alle hedendaagse conventies. Verder kent u vast zelf de voorbeelden wel van continue indoctrinatie. Met door de Staat gecontroleerde media wordt *social media* te gebruiken om bepaalde jeugd te beïnvloeden tot daden. Daden die wij normaal gesproken niet voor mogelijk houden. Zo gaan sommigen zelfs zover dat ze zichzelf in naam van wie dan ook opblazen. Voor ons onvoorstelbaar, voor anderen een roeping. En tegelijkertijd doen zich rampen voor, zoals overstromingen en aardbevingen, of breken ziektes uit die moeilijk in te dammen zijn (zoals ebola).

Holistisch en aangepast denken, passend handelingspatroon

Tja, wat te doen? Als het geheime recept al bestaat, had iemand dit ongetwijfeld al uitgevonden. Maar tegen dit type 'andersdenkenden' bestaan geen eenvoudige of eenduidige geheime recepten. De oplossing ligt in zelf ook anders te gaan denken. In essentie gaat het om beter bewust worden, beter begrijpen en daarmee wordt de basis gelegd voor beter besluiten. Het informatiedomein (en die van cyber en media) dient hier nadrukkelijk bij ingesloten te zijn.

Veiligheid komt niet vanzelf. Als het om veiligheid gaat, is er bovendien nooit ruimte voor een tweede plaats. Het is *win or lose*. Ook de kwaliteitseisen gaan steeds verder omhoog. Van het bedienen van wapen- en sensorsystemen, van het gedrag van mensen, van culturen, van organisaties, maar ook van innovaties. Succes bij het brengen en bestendigen van veiligheid hangt in beginsel af van een combinatie van een aantal factoren, zoals de mate van aanpassen en de mate van anticiperen. Met andere woorden, hoe kunnen we nog beter worden in het eerder voorzien, respectievelijk beter voorspellen (de proactieve aanpak) en hoe kunnen we ons nog beter en sneller aanpassen (de reactieve aanpak). In de natuur overleeft ook degene die zich het eerste en beste aanpast.

En dan is er ook nog sprake van de vraag naar ons handelingspatroon: hoe kunnen we veel sneller oordelen en besluiten? Eigenlijk zou dat sneller dan *real-time* moeten gebeuren. Maar bijna even snel als *real-time* zou ook al heel mooi zijn. Ik ben ervan overtuigd dat dit op termijn op tactisch niveau zeker zal kunnen. De daaraan gerelateerde vraag is hoe besluitvorming op strategisch en politiek niveau hiermee gelijke tred kan houden. Maar dat is een geheel ander issue. Enfin, de essentie voor mij is eenvoudig – *re-actietijd omlaag, pro-activiteit omhoog, besluitvorming sneller en kwaliteit daarvan beter!* Nu het HOE nog. Dit is onze uitdaging.

Onze wereld lijkt turbulenter en oogt onveiliger dan ooit. Dit bedreigt onze belangen, onze welvaart, onze veiligheid, onze manier van leven, onze natie en onze geliefden. Bedreigingen zijn er niet alleen op afstand, maar ook dichtbij. Zowel fysiek, als ‘virtueel’ op het wereldwijde web, alsook in onze psyche. Het is de vervlochtenheid van verschillende soorten bedreigingen, de welhaast ongrijpbaarheid daarvan in combinatie met de grenzeloosheid van bedreigingen – zowel geografisch als qua intensiteit – dat voedt ons gevoel van onbehagen! Met de ultieme vraag “Zijn we er gereed voor als het ons treft?” Dit is een vraag die mij veel bezig houdt. Misschien herkent u die vraag bij uzelf ook wel?

Het voor de hand liggende, maar wel eerlijke antwoord is: “Nee, wij zijn er nooit helemaal gereed voor.” Want we weten en kunnen weliswaar veel, maar we zijn daarentegen als mensheid best onvermogen. De geschiedenisboeken beschrijven niet vaak gebeurtenissen die we tijdig hebben kunnen voorzien, zodat we er op tijd bij waren om ellende te voorkomen! Immers, hebben wij de impact voorzien van 9/11, van het totale verval van de Iraakse staat, van het ontstaan van rebellenland Libië, van de ‘Arabische lente’ die strekte van Tunesië via Egypte tot Jemen, van de opkomst en kracht van IS/ISIS? En wat dacht u van de annexatie van de Krim, van de terroristische aanslagen in Kenia of dichterbij huis te Parijs, België en Kopenhagen, van de effecten van de financiële en economische crisis, van de opkomst of beter gezegd intensivering van het extremisme zoals nationalisme, jihadisme, terrorisme en in sommige gevallen zelfs barbarisme, van wereldwijde ontwrichtende handel in drugs, mensen, wapens en ideologie. Nee, we zijn niet zo goed in het tijdig voorzien van voorkomen van ellende. Dit is onze wereld!! Absoluut niet fraai. En een geopolitieke glazen bol behoort helaas nog niet tot de technologische innovaties van deze tijd!

Is er een oplossing?

Wat kunnen we ermee, wat doen we er aan, wat nu? Het is inderdaad lastig als de wereld verandert zonder toestemming van Den Haag en andere regeringscentra. Of wanneer die wereld eenvoudig weg sneller verandert dan we in feite aankunnen, als individu en als organisatie. En indien we inderdaad niet zo goed zijn in het voorspellen en voorkomen, zouden we dan niet de beste willen zijn in hoog-responsieve scenario's? Of moeten we louter afwachten en hopen dat het allemaal overwaait – ik noem dit voor het gemak het positieve hoopsenario. Of kiezen we toch voor een meer proactieve benadering en stropen we onze mouwen op en pakken we aan, in de Rotterdamse geest van 'niet lullen, maar poetsen'? En durven we daarbij ook uit te gaan van wat minder rooskleurige scenario's tot zelfs de meest zwart gekleurde scenario's? Vragen zijn inderdaad makkelijker gesteld, dan antwoorden te geven zijn. De aanleidingen voor actie liggen in elk geval in het wereldbeeld voor het oprapen.

Nu kom ik in dit verhaal bij onszelf. Bij wat onze bijdrage zou moeten zijn. Een van de instrumenten ten dienste van onze samenleving en het beschermen ervan is de Koninklijke Marine en daarbinnen het Korps Mariniers. Wij hebben de verantwoordelijkheid onze organisatie maximaal gereed te stellen voor inzet. En binnen onze mogelijkheden onze mensen de beste opleiding, training en oefeningen te geven, ons materieel in opperste staat van gereedheid te houden, onze doctrine en concepten actueel te houden en zelfs te verbeteren, enzovoorts. Opdat wij er gereed voor zijn... Voor ongeacht welke opdracht, wanneer en waar dan ook. Want we hebben niet altijd de luxe om lang van te voren te kiezen respectievelijk lang te wachten of we wel of niet iets doen. Wat is in deze context, binnen het Commando Zeestrijdkrachten, het antwoord van het Korps Mariniers - nu en in de toekomst? Met andere woorden

WAAR STAAN EN GAAN MARINIERS VOOR?

Het Korps Mariniers werd 350 jaar geleden opgericht om expeditionair op te treden tegen tegenstanders die onze territoriale en economische integriteit vanuit zee, in de kustgebieden en in overige waterrijke gebieden aanvielen. Met vloot, en tegenwoordig ook luchteenheden, zijn mariniers op zee paraat en direct inzetbaar voor maritieme operaties in het gehele geweldsspectrum, teneinde 's lands belangen en die van de internationale gemeenschap te beschermen en te verdedigen. Dat was toen zo, dat is nog steeds zo. Het Korps Mariniers heeft zich door de eeuwen heen ontwikkeld tot een professionele organisatie, die gebouwd is op hoge standaarden, uitstekend is opgeleid en getraind en zeer ervaren is in het moderne gevechtsveld voor missies op de grens van zee en land – en voor missies op zee, vanuit zee naar land! Hier staan en gaan de mariniers voor. Het operationele product van het Korps Mariniers kent een aantal kenmerken dat blijvend wordt doorontwikkeld. Dit zijn kenmerken

die onderling zijn verbonden, elkaar versterken en zijn geborgd in de organisatie en de systematiek van het gereed stellen van marinierseenheden.

In zeevogelvlucht ga ik in op **wie** die mariniers nu zijn, **wat** ze zoal doen en waar ze voor staan, **waar** ze actief zijn, **wanneer** ze kunnen worden ingezet en **hoe** ze dat doen.

Over WIE mariniers anno 2015 zijn

De Koninklijke Marine en het Korps Mariniers zijn van oudsher via het element water met elkaar verbonden. Sindsdien zijn en worden mariniers wereldwijd ingezet voor vrede en veiligheid. Natuurlijk als onderdeel van maritieme gevechtseenheden en taakgroepen, maar ook zelfstandig en in allerlei combinaties met andere strategische partners. Bij uitstek een expeditionair onderdeel van de Nederlandse krijgsmacht, bedoeld om waar ook ter wereld op te treden. De officiële wapenspreuk van het Korps is dan ook niet voor niets *Qua Patet Orbis* – zo wijd de wereld strekt. Mariniers zijn gespecialiseerd in het uitvoeren van operaties op de grens van zee en land, in speciale operaties, en in het opereren onder extreme klimatologische en geografische omstandigheden - van arctische gebieden tot verzengende hitte van de jungle, van hooggebergte tot dorre woestijnen. Vandaag telt het Korps zo'n 3.000 speciaal geselecteerde en uitermate goed getrainde militairen. Als geen ander worden zij afgerekend op het adagium 'doorgaan waar anderen stoppen of niet eens aan beginnen'. Dit is de gedachte en dit zijn de mannen die bedoeld worden wanneer in Nederland (zelfs door onze Minister-President) wordt gezegd: '*Send in the Marines!*'

Over WAT mariniers doen

Mariniers als politiek instrument en wapensysteem van de vloot vanuit de vrije zee

De actualiteitswaarde van het maritieme domein voor hele wereld laat zich gelden. Het vrije gebruik van de zee is tot op de dag van vandaag namelijk geen vanzelfsprekendheid. Voorbeelden hiervan zijn de actuele spanningen en conflicten in Zuidoost Azië tussen Baltische Staten en Rusland, piraterij en dreigend optreden van totalitaire regimes in het Midden-Oosten. Het vrije gebruik van de zee is vaker een verworvenheid die beschermd en soms bevochten moet worden. Militaire strategen zijn zich al heel lang bewust van het belang van logistieke aanvoerlijnen voor voedsel, munitie, personeel, reserve-onderdelen, brandstof en informatie. Voor de zeemacht is het door de eeuwen heen van strategisch belang gebleken om zelf ook in kustgebieden, en daarmee aan land, militair zaken te kunnen regelen.

Echter, de voordelen van de vrije zee gelden niet alleen voor ons. Dat hebben bijvoorbeeld smokkelaars ook al lang begrepen. Zo biedt de vrije zee met zijn enorme bewegingsruimte ongekende mogelijkheden voor zogenaamde economische business-modellen, die inherent gekoppeld zijn aan smokkel van wat dan ook, zoals wapens, mensen, drugs, geloof of

overtuiging. Simpelweg, omdat smokkel over de weg, via het spoor of door de lucht nauwgezet is gereguleerd en streng kan worden gecontroleerd. De vrije zee biedt daarentegen ongekende mogelijkheden. Niet alleen economisch. Maar ook op geopolitiek en militair vlak. Voor ons, maar ook voor anderen.

Mariniers zijn van origine expeditionair

Tegen deze achtergrond ontwikkelde de marine al heel vroeg een concept voor flexibel expeditionair militair optreden in andere delen van de wereld waar Nederlandse belangen in het geding waren. In de beschermde omgeving van ons eigen land kunnen militairen doorgaans vrijelijk bewegen - ook onder de bevolking. Maar voor missies in den vreemde is dat anders, dat weten we bij de, voor de meesten van u zo vertrouwde, marine al meer dan 527 jaar. Dan zijn bijvoorbeeld havens en vliegvelden essentieel. Het mooie is dat Nederland met grote marineschepen zelf beschikt over drijvende havens en vliegvelden, van waaruit waar en wanneer dan ook ter wereld eenheden op schepen, booreilanden en aan land kunnen worden ingezet en ondersteund. Vanuit een dergelijke basis op zee kunnen we namelijk onafhankelijk van infrastructuur of steun aan land, vooral in internationaal verband, in alle kustgebieden operaties uitvoeren. En dit doen we dan ook regelmatig, zoals in Honduras in 1998, in Albanië in 1999, in Liberia in 2004, in Suriname in 2006, Haïti in 2008, rond Somalië vanaf 2008 tot heden – laatst nog met de Zr.Ms. Johan de Witt gedurende de EU-missie Atalanta. Tot slot is begin dit jaar de Zr.Ms. Doorman van West-Afrika teruggekeerd van haar bijdrage aan de strijd tegen ebola.

Mariniers zijn veelzijdig in het veld en in 3D vanuit zee

De meesten van u herkennen het volgende beeld wel. Zet mariniers ergens neer en ze beginnen om zich heen dat wat nodig is te organiseren. Zij hebben een *'can do mentaliteit'*. En ze pakken aan door verbinding te zoeken. Max flex. Hun domein is het voorterrein. In de habitat van hun tegenstanders zijn mariniers breed inzetbaar - van amfibisch tot *airborne*, van *peace keeping* tot *special operations*. Van humanitaire hulp na een orkaan, van trainen met anderen tot trainen voor inzet, samenwerken met nationale en internationale partners en organisaties, burgers en militairen tot uiteindelijk interventieoperaties in het hoge deel van het geweldspectrum. De werkwijze *'3D vanuit zee'* staat mariniers op het lijf geschreven (waarbij 3D staat voor: *Defense, Development, Diplomacy*). Oftewel met de beschikbare mensen en middelen en met partners op het gebied van *diplomacy* en *development* doen wat nuttig en verstandig is onder de gegeven lokale omstandigheden. Hun militaire gedragsrepertoire omvat een brede set aan skills van hoog-kinetisch handelen naar empathie. Aan de onderkant van het geweldspectrum komt het aan op andere vaardigheden, zoals het moeiteloos omschakelen naar optreden als ordehandhaver, hulpverlener, trainer, diplomaat, en misschien zelfs... onderhandelaar. Intermenselijke vaardigheden treden hierbij dus nadrukkelijk op de voorgrond.

Mariniers bestrijden terrorisme en zware criminaliteit

Behalve inzet in het kader van internationale operaties, ondersteunen marinierseenheden ook de civiele autoriteiten in Nederland. Een bijzondere bijdrage wordt geleverd aan de Dienst Speciale Interventies (DSI). Binnen deze snelle interventie-eenheid opereren mariniers in teamverband met politiepersoneel ter bestrijding van alle voorkomende vormen van extreem geweld en terrorisme binnen het gehele geweldsspectrum. Politie en mariniers hebben een tientallen jaren durende traditie van intensieve samenwerking. Indien hierbij sprake is van grootschalige of complexe situaties, wordt een beroep gedaan op de Unit Interventie Mariniers die 24/7/365 paraat staat. Dit samenwerkingsverband tussen Justitie en Defensie is overigens wereldwijd uniek. In feite betreft dit een bijzondere variant op het fenomeen 'speciale operaties'. En juist op het gebied van speciale operaties heeft het Korps Mariniers zich in de afgelopen decennia sterk ontwikkeld.

Mariniers voeren speciale operaties uit

Mariniersteams van de *maritime special operations forces*, ook wel aangeduid met MARSOF, worden veelvuldig zelfstandig ingezet voor internationale speciale operaties op zee, voor het ontzetten van gekaapte koopvaardij schepen en de bevrijding van gijzelaars. Maar ook voor verkenningsopdrachten in Irak, Afghanistan en Mali. Steeds vaker treden deze maritieme *special forces* op in combinatie met reguliere marinierseenheden, die *special operations capable* zijn – de zogenaamde MARSOC mariniers. Daarmee worden de slagkracht en het voortzettingsvermogen van deze *maritime special operations forces* vergroot en wordt voorkomen dat deze schaarse capaciteit inefficiënt wordt ingezet. Deze unieke MARSOF - MARSOC combinatie wordt ook regelmatig ingezet aan boord van fregatten, *oceangoing patrol vessels* en grotere *landing platform docks* gedurende bijvoorbeeld antipiraterijoperaties op zee en in de kustgebieden van Somalië.

Over WAAR mariniers actief zijn

Mariniers opereren op de grens van land, water en lucht

Het Korps Mariniers is het enige onderdeel binnen de Nederlandse krijgsmacht dat vanuit een internationale amfibische taakstelling het opereren in de drie domeinen land, water en lucht structureel heeft ontwikkeld, beoefend en uitgevoerd. Samen met vloot collega's zijn mariniers zijn gewend in drie dimensies te denken en te werken – ook boven, op en onder zee. Helikopters en snelle landingsvaartuigen maken doctrinair en conceptueel integraal deel uit van operaties in kustgebieden voor troepen- en materieelbewegingen vanaf een basis op zee tussen zee en land en omgekeerd, maar ook als sensor- en vuursteunplatform. Verder beschikken wij al heel lang over mariniers die gewend zijn om zich vanuit onderzeeboten onder water naar land te verplaatsen voor bijvoorbeeld het uitvoeren van strategische verkenningen of gerichte acties. En het behalen van een militair brevet als operationeel parachutist is zelfs zo vanzelfsprekend dat we het bijna zouden vergeten te benoemen.

Mariniers opereren ook verder landinwaarts

Inzet van marinierseenheden is dus al lang niet meer beperkt tot aan boord van marineschepen als geïntegreerde detachementen. En de vraag naar mariniers is groot. Onder andere vanwege hun deskundigheid die benodigd is bij missies op de grens van water en land. Mariniers worden in de praktijk ingezet in alle mogelijke 'theaters' over de gehele wereld. Niet alleen op en vanuit zee, maar ook bij specifieke landoperaties (zoals Cambodja, Bosnië/Eritrea/Ethiopië/Tsjaad, Irak, Afghanistan, Pakistan, Mali). Er is geen andere eenheid in Nederland die beschikt over een dergelijke veelzijdigheid en die daarmee zo multi-inzetbaar is.

Mariniers opereren in complexe, chaotische crisisgebieden

U zult mariniers dan ook vaak aantreffen in complexe, chaotische crisisgebieden. Daar waar de nood het hoogst is en de redding vaak het verste weg. Waar sprake is van een zeer veranderlijke veiligheidssituatie. Waar een passend antwoord moet worden gegeven op een extreem gewelddadige omgeving. Daar waar chaos hoogtij viert. Waar omstandigheden erbarmelijk zijn. Waar de situatie even ondoorzichtig als hoog veranderlijk is. Waar de uitdaging het grootst is. Juist daar voelt de marinier zich in zijn element.

Over WANNEER mariniers worden ingezet

De 'rode-knopfunctie'

De cultuur en wijze van organisatie van het Korps zijn de maximale flexibiliteit van de individuele marinier maken onmiddellijke inzet mogelijk. Voor korte, snelle interventies staan permanent marinierseenheden gereed. De bekendste daarvan is de zojuist al door mij genoemde Unit Interventie Mariniers. Maar daarnaast verkeert 24/7 een *spearhead squadron* van mariniers met een amfibische taakeenheid in de hoogste staat van paraatheid, waarbij de voorbereidingstijd om te worden ingezet minimaal is. Er hoeft bij wijze van spreken maar op de rode knop te worden gedrukt om onmiddellijk mariniers in te zetten. Wij hechten er een groot belang aan om deze inzetgarantie als *Navy-Marine Corps team* te kunnen blijven geven.

Hierbij teken ik wel het volgende aan. Zoals gezegd bestaat het Korps op dit moment uit zo'n 3000 man. En wij hebben een hoog ambitieniveau om het antwoord te zijn op alle verschillende soorten conflicten op ieder moment. In de huidige constellatie houdt dit voor ons echter ook in dat wij afhankelijk zijn van anderen, zoals voor aanvullende logistieke en gevechtsondersteuning die in Nederland in uiteenlopende organisatiedelen zijn ondergebracht. Dit moge qua efficiëntie best handig lijken, maar kan uit oogpunt van effectiviteit en hogere reactietijden onhandig blijken. Om 1-1-2-eenheden effectief in te zetten, moet dus ook de alarmcentrale kloppen. De beslissers over wat moet worden ingezet, moeten in staat zijn de juiste beslissingen te kunnen nemen. Het moet duidelijk zijn welke brandweerpost op een bepaald moment wordt ingezet. En dit moet regelmatig worden

beoefend. De brandweerauto's moeten zijn afgetankt, compleet uitgerust en bemand zijn en technisch in orde. Anders hebben we uiteindelijk niet veel aan de top opgeleide, getrainde, gemotiveerde brandweerman.

Vroegtijdige aanwezigheid

Nederland kent geen sterk ontwikkelde traditie om solitair al in een vroegtijdig stadium naar conflictgebieden te gaan voor 'het geval dat'. Tegelijk weet iedere polemoloog, strateeg en veiligheidsdeskundige dat het doorgaans gemakkelijker is om effectief in te grijpen voordat een conflict escaleert. En bovendien zijn dergelijke operaties in de regel ook nog eens een stuk goedkoper. Inlichtingen zijn hierbij cruciaal om te bepalen waar mariniers in welke fase moeten worden ingezet. Naast direct beschikbaar op afroep vanuit Nederland zijn mariniers bij uitstek geschikt voor *forward deployment*. Geïmbarkeerd aan boord van Nederlandse marineschepen en die van internationale bondgenoten zijn zij permanent gereed om waar ook ter wereld in te grijpen indien de politieke besluitvormers daarom vragen. Door gebruik te maken van de vrije zee en vroegtijdig aanwezig te zijn in het gebied, kunnen deze eenheden politieke flexibiliteit creëren voor strategische beslissingen. Zo worden politieke intenties duidelijk gemaakt zonder de vrijheid van handelen te verliezen en met een minimaal risico.

Over HOE mariniers opereren

Mariniers zijn pioniers bij uitstek

Gaan waar nog geen weg is of waar geen weg meer is, dát is de kracht van mariniers. In plaats van te vertrouwen op gebaande paden, bouwen mariniers liever iets op vanuit het niets. Deze kwaliteit komt voort uit twee operationele realiteiten. Ten eerste loopt eenmaal in het veld toch altijd alles anders. U weet zelf ook wel, dat plan en uitvoering twee hele verschillende dingen zijn. Dit vergt lenigheid van geest. De succesfactor is gelegen in de mentaliteit van de marinier; een moeilijk te vangen 'iets'. De marinier moet (en wil) altijd gereed zijn voor de meest uiteenlopende situaties. Ten tweede is het op de grens van water en land nauwelijks mogelijk om ergens op terug te vallen. Hier is sprake van maar één realiteit, namelijk voorwaarts gaan of worden uitgeschakeld. De nabijheid van marineschepen en de beschermende vuursteun die deze platforms kunnen bieden, bieden weliswaar enige rugdekking, maar succesvol optreden stelt een onverbidelijke eis: mariniers moeten voorwaarts gaan, het land op. Terugzwemmen is geen optie. Improvisatietalent en een gebalanceerde 'can do'-instelling zijn op het moment van inzet doorslaggevende eigenschappen. Deze pioniersmentaliteit is kenmerkend voor de marinier.

Mariniers hebben een korte logistieke staart

De expeditionaire *mindset* zit in onze genen. Daarom hebben we in aanvang geen logistieke opbouw nodig en gaan wij direct de poort uit als we in het missiegebied aankomen. Eigen comfort staat onderaan de prioriteitenlijst. Dat komt wel. *By design* zijn marinierseenheden daarmee licht genoeg om te komen waar ze moeten zijn en zwaar genoeg om effectief op te treden. Anders gezegd, het mariniersoptreden kenmerkt zich door een hoge zogenaamde *teeth to tail ratio*. Met een sterke focus op operationele slag- respectievelijk gevechtskracht, terwijl de 'logistieke staart' relatief kort is. Voor logistieke ondersteuning maken marinierseenheden vooral gebruik van het logistieke concept van de vloot. Verschillende marineschepen zijn juist ook ontworpen voor *sea basing* en specifiek amfibisch optreden. Materieel moet geschikt zijn om aan boord van schepen te vervoeren en moet passen in de beschikbare vaartuigen, voertuigen, helikopters en onderzeeboten. Met andere woorden, het moet passen in een rugzak en mag niet groter zijn dan een pallet. De onderliggende overtuiging is dat iedere marinier zelf een wapensysteem is (*'every marine a rifleman and sensor'*). Daarbij komt dat mariniers juist moeten improviseren omdat ze nooit genoeg tijd en ruimte hebben om alles mee te nemen. Ze doen het dus met wat ze hebben en kunnen dragen of vervoeren.

Mariniers belichamen continu leren en samenwerken

Van nature bezitten mariniers een nieuwsgierige, onderzoekende en lerende geest die blijvend is gericht op het inspelen op relevante ontwikkelingen. Door te participeren in de 'gouden driehoek' waar bedrijven, kennisinstellingen en de rijksoverheid samenkomen, blijft het Korps Mariniers uitstekend op de hoogte van wat er speelt in het maritieme domein en in het maritieme cluster, maar ook in andere belangrijke sectoren van de Nederlandse economie. Via het *tri-Marine Corps Partnership* onderhoudt het Korps Mariniers in internationaal verband nauwe contacten met collega's uit gidslanden. Naast structurele samenwerking met de Britse *Royal Marines* en het *United States Marine Corps* zijn wij met kernlanden verbonden in het *European Amphibious Initiative*. Door het onderling delen van kennis en ervaring worden doctrines, operationele concepten, organisatie, opleiding en training, bemensing, materiaal en technologie verder ontwikkeld.

Marinier en leider zijn, is topsport

In crisis- en zeker gevechtssituaties bestaat geen coulance en je kan ook niet tussendoor even pauze nemen. ~~J~~st op missie, moet je doen waar je voor bent getraind en opgeleid! Daarom gaan wij voor het beste. Daarom zoekt het Korps Mariniers geen goede leiders. We ontwikkelen de beste leiders. Leiders die, ondanks extreme omstandigheden, dreiging, ongemakken en wat dies meer zij, bevolgen met hart voor hun mensen ~~en~~ voor hun werk zich hard maken om met elkaar de klus te klaren. Welke klus dan ook, waar dan ook.

HOE NU VERDER? - WAT ZIJN DE CONTOUREN VAN DE DOORONTWIKKELING VAN DE MARINIERS?

De turbulente, chaotische en onvoorspelbare wereld vraagt dus veel van mens en middel. Het vereist van ons dat we de veranderingen volgen en meegaan met de ontwikkelingen. Wij moeten dan ook creatief en vanuit die creativiteit vooral innovatief zijn en blijven om in de veranderende wereld relevant te blijven. Om de overlevingskansen van de marinier en zijn team maximaal te kunnen maken (sturen op risicoreductie) en daarbij tevens te kunnen winnen (sturen op slaagkansoptimalisatie), moeten wij daarom niet alleen beter en sneller, maar ook creatiever en innovatiever zijn dan onze tegenstander. In denken en in handelen. En daarmee ook de omgeving beter te begrijpen en informatie beter te delen.

Wij hebben drie thema's gedefinieerd die naar onze overtuiging bepalend zijn voor de evolutionaire doorontwikkeling van het Korps Mariniers. Dit zijn de thema's **VERBINDEN**, **VERBETEREN** en **VERNIEUWEN**. Aan de hand van enkele aansprekende voorbeelden geef ik graag een doorkijk van hoe wij daar concreet invulling aan willen geven.

VERBINDEN, VERNIEUWEN EN VERBETEREN – ENIGE VOORBEELDEN

Verbinden

Internationale samenwerking met buitenlandse marinierskorpsen en anderen is voor ons niet nieuw. Met onze Scandinavische collega's en met het *US Marine Corps* werken wij structureel samen op het gebied van opleiden en trainen, doctrineontwikkeling en programma's op het gebied van het borgen van interoperabiliteit. De Brits-Nederlandse samenwerking met de *Royal Marines* in de vorm van de *UK/NL Amphibious Force* loopt al ruim 42 jaar. Door de meeste uiteenlopende gezamenlijke trainingen, het met een gezamenlijke staf aansturen van multinationale oefeningen en door interoperabiliteit tot op het laagste niveau kunnen wij met elkaar lezen en schrijven. Inmiddels zijn ook bij EU-operatie Atalanta Nederlandse boardingteams ingezet op Duitse fregatten. Ook in Afrika doen we in het kader van het *African Partner Station* met onze Afrikaanse partners veel ervaring op dit gebied op.

Goede mogelijkheden voor doorontwikkeling van de internationale samenwerking met buitenlandse collega's zien wij in koppelingen met bijvoorbeeld het Duitse *See Batallion* en de Belgische Lichte Brigade en hebben ook een nadrukkelijke koers gezet naar optreden vanuit zee. Met de Belgische collega's doen we al langere tijd gezamenlijke oefeningen en kijken we waar we meer samen kunnen doen. Met de Duitse collega's willen we structureel personeel en informatie uitwisselen om kennis en ervaring te borgen en uit te breiden, de programma's naast elkaar leggen en meer gezamenlijk oefenen en trainen. Ook wordt Duits medegebruik van Zr.Ms. Karel Doorman onderzocht waarmee de amfibische samenwerking met Duitsland marinebreed wordt aangelopen.

Duitsland en België zijn overigens lid geworden van het Europees Amfibisch Initiatief. Dit Europees Initiatief, dat oorspronkelijk in 2000 begon met vijf kernlanden, is inmiddels uitgegroeid tot netwerk waar zich inmiddels zeven andere Europese landen hebben aangesloten, waaronder Zweden, Denemarken, Finland, Portugal en Turkije. Een overeenkomst om deze samenwerking verder uit te bouwen is afgelopen mei in Italië ondertekend. In dit verband wordt dan ook met zowel Zweden als Finland, die beschikken over een gezamenlijke amfibische taakgroep, meer samengewerkt. Samenwerken met mensen uit andere landen is essentieel, maar ook samenwerken met elkaars materieel. Je zal elkaar maar nodig hebben wanneer het er echt toe doet.

Terug naar Rotterdam en de mariniers. Een ander voorbeeld van verbinding is die tussen Rotterdam en Defensie, en specifiek het Korps Mariniers. Dit heeft vorig jaar geresulteerd in een krachtige bestuursovereenkomst met het Commando Zeestrijdkrachten, waarbij uiteindelijk de Van Ghentkazerne open kon blijven. Met deze overeenkomst werd de onlosmakelijke band tussen de stad en het Korps Mariniers herbevestigd. Met een gezamenlijk programma 'Zichtbaar in Rotterdam' geven wij inhoud aan intensivering van de samenwerking met civiele overheidsdiensten en het bedrijfsleven in Rotterdam. De activiteiten zijn te clusteren in een aantal hoofdstromen. Uiteraard meer oefenen en opleiden in de regio – minder bos en heide, meer stad en haven - en frequenter uitvoeren van havenbezoeken. Verder het zichtbaarder maken van evenementen, ceremonieel en cultuurprogramma's. Zo zetelt het Mariniersmuseum in de Wijnhaven, verzorgt de Marinierskapel diverse concerten in de stad en vinden de binnenkomsten van initiatiefopleidingen in het openbaar plaats.

Maar ook maatschappelijke betrokkenheid is één van de hoofdthema's. Hierbij kunt u denken aan het faciliteren van de Koningspelen voor een aantal basisscholen op het kazerneterrein. Maar ook aan scheepsbezoeken voor Rotterdamse technieklerlingen. Tot aan het ondersteunen van specifieke projecten, zoals het project Hillesluis. Dit is een bijzonder vormingstraject waarbij jongeren uit achterstandswijken met mariniers mee op bivak gaan en leren samenwerken, samen problemen op te lossen en elkaar te helpen. Al met al een divers programma dat nu ruim een jaar loopt, waarbij de betrokken partijen enthousiast zijn. Niet in de laatste plaats de mariniers zelf. Want de wieg van iedere marinier staat niet voor niets in Rotterdam.

Vernieuwen

Op trainingsgebied draait inmiddels de nieuwe mariniersopwerkautoriteit, het *Marine Training Command*, als equivalent van het *Sea Training Command* van de vloot, op volle toeren. Deze organisatie is belast met validatie van eenheden op basis van stringente trainingsstandaarden om zo de kwaliteit te kunnen garanderen. De opwerksystematiek van de mariniers is in lijn gebracht met die van de vloot. Waar de vloot uitgaat van de zogenaamde *Safety and Readiness Check* (oftewel SARC), is dit voor de mariniers opgenomen in *MARine Readiness Check* (aangeduid met MARC).

Moderne onderwijstechnieken en dito middelen zoals *e-learning* en *serious gaming* ondersteunen tegenwoordig de mariniersopleidingen. Opleiden gebeurt bovendien niet alleen meer binnen de 'muren' van het Mariniers Opleidingscentrum, maar steeds meer ook op de werkplek. Waar mogelijk worden opleidingen civiel uitbesteed en worden ook steeds meer van onze eigen opleidingen civiel erkend. Dit vergroot de *employability* van ons personeel. Maar ook de bedrijfsvoering van het Mariniers Opleidingscentrum, dat beroepsgerichte opleidingen verzorgt voor alle mariniers, heeft in het afgelopen jaar een kwaliteitsslag gemaakt. Zo is het Mariniers Opleidingscentrum inmiddels ISO-9001 gecertificeerd.

Vernieuwen doen wij ook vakinhoudelijk. Om de toenemende complexiteit van militaire operaties in verstedelijkte kustgebieden nog beter het hoofd te kunnen bieden, werkt het *Maritime Warfare Centre* met onderzoeksinstituut TNO aan de ontwikkeling van een integrale benadering. In de studie '*Masters of the Littoral*' komen alle aspecten aan bod die bij operaties in kustgebieden een rol spelen. Hierbij worden alle relevante dimensies in *scope* genomen. Het onderzoeksprogramma draagt bij aan een structurele en geïntegreerde kennisopbouw voor versterking van het innovatief vermogen van vloot en mariniers in ons kerndomein.

Ook op deelgebieden van het maritieme mariniersoptreden lopen op dit moment diverse studies en onderzoeksprogramma's. Zoals het onderzoek naar fysieke belastbaarheid van mensen bij het gebruik van de *Fast Raiding Interception and Special Forces Craft (FRISC): High-speed Navigation in Shallow Water & Whole Body Vibration*. Dit raakt het hart van ons kerndomein, namelijk inzet in ondiep water, bij zeer hoge snelheden, varende buiten de betonning. Dus daar waar het risico het hoogst is. Sommigen hebben de neiging om het optreden in zeer ondiep water en bij zeer hoge vaartuigsnelheden te associëren met sportief recreatief bezig zijn. Dit beeld strookt niet met zwaarbewapende mariniers, uitgerust met kogelwerende vesten en kevlarhelmen... en met geavanceerde optische apparatuur... Voor zulke activiteiten geldt dat ze toch iets meer vergen van het menselijk lichaam dan het geval is bij de gemiddelde waterskiër die een paar minuten gaat spelevaren.

Voor trainen en oefenen wordt op veel plekken binnen de krijgsmacht al gebruik gemaakt van simulatoren. Dat gebeurt ook bij de marine. Met de inzet van nieuwe middelen als de FRISC en een intensivering en modernisering van het optreden in de kuststrook groeit uiteraard ook de behoefte aan kostenefficiënte en veilige trainingsmiddelen. Een *Fast Small Ships Simulator* staat dan ook inmiddels op het innovatieprogramma.

Verder zal eerdags een Innovatie Raad Mariniers met een werkgroep kennis & innovatie, bestaande uit een mix aan onderofficieren en officieren waarbij ook expertise van buiten de marine wordt betrokken, aan de slag gaan om alle doorontwikkelingen in het optreden op de grens van land en water verder in kaart te brengen, in gang te zetten en te begeleiden. Dit zien wij niet als een mariniersaangelegenheid, maar gaat heel de marine aan en in sommige gevallen zelfs ook andere onderdelen van de krijgsmacht, omdat zij onlosmakelijk verbonden

zijn aan ons optreden, zoals de helikopters van het Defensie Helikopter Commando en de *Intelligence, Surveillance, Target Acquisition and Reconnaissance* (ISTAR) middelen van het Joint ISTAR Commando.

Verbeteren

Het verbeteren van de reactiesnelheid is 1 van de kritische succesfactoren in onze snel veranderende wereld. Geen wonder dat een dringende behoefte bestaat aan wat tegenwoordig bekend staat als het fenomeen 2 'flitsmacht'. In het verlengde van de zojuist genoemde innovaties, liggen de programma's gericht op het verder verbeteren van inzetgereedheid en reactietijden. In breder maritiem verband maakt een dergelijke 'mariniers-flitsmacht' nu al integraal deel uit van een maritiem-amfibische taakeenheid of taakgroep. Juist daarmee beschikt Nederland over een eigen onmiddellijk inzetbare capaciteit. Wij werken continu aan het verder verbeteren van de inzetbaarheid.

Voortkomend uit het verbeteren van operaties vanuit ons kerndomein, het kustgebied, werken wij ook aan het verder ontwikkelen van hoogwaardig militair optreden aan land. De capaciteit die het Korps Mariniers in huis heeft op het gebied van speciale operaties kan beter worden benut. De afgelopen jaren hebben wij programma's opgestart om iedere marinier te trainen tot het vaardigheidsniveau *special operations capable*. Dit is het vaardigheidsniveau dat marinierseenheden in staat stelt om op een professionele en effectieve manier *special operations forces* te ondersteunen. Sterker nog, uit deze capaciteit kan, binnen de kaders van onze gereedstellingssystematiek en de aanschrijving gereedstelling van de CDS, in de nabije toekomst een taakeenheid voor langere duur worden voorgestemd voor specifieke taakstellingen binnen het domein van speciale operaties. Dit biedt Nederland de mogelijkheid om deze nichecapaciteit vaker en op meer plekken in te zetten. Met het verder ontwikkelen van deze kerncompetentie van het Korps Mariniers komen we tegemoet aan een groeiende nationale en internationale behoefte.

Wat ik hier met nadruk ook wil noemen is het verbeteren van onze competenties in het informatiedomein. In feite is er sprake van een 'nieuwe' wapenwedloop: een technologiewedloop die is ingegeven door een informatiewedloop. Deze wedloop valt niet te stoppen, hooguit iets te reguleren. Wij hebben er echter voor te zorgen dat wij ook als mariniers onze tegenstanders voor blijven op dit punt. Dit betekent eenvoudigweg slimmer zijn dan de opponent, en anders denken dan anderen. Hebben wij voor het cyberdomein al een concreet verbeterplan in de steigers staan? Neen, maar dat staat bij deze wel op de agenda!

TOT SLOT

Ik heb u meegenomen in een korte schets van een aantal ontwikkelingen in de wereld, in onze omgeving, die in onze optiek relevant zijn voor het huidige en toekomstige mariniersoptreden, zodat we zichtbaar zijn en blijven in onze samenleving. Om dit nader te duiden heb ik vervolgens benoemd wat nu eigenlijk de huidige mariniers en het mariniersoptreden kenmerkt zoals wij dat in de loop der jaren hebben ontwikkeld. Dit alles om daarmee een beeld op te bouwen om vervolgens antwoord te kunnen geven op de vraag: Hoe nu verder? Tot slot heb ik op deze vraag antwoord gegeven door een aantal concrete voorbeelden te noemen van initiatieven waarmee wij invulling geven aan de drie ontwikkelsporen Verbinden, Vernieuwen en Verbeteren. Eeuwenoude traditie – eigentijds perspectief. U begrijpt dat ik mij hierbij voornamelijk heb gericht op het eigentijdse perspectief.

Wij zijn ons zeer bewust van het feit dat wij de onderscheidende eigenschappen en kwaliteiten die wij onszelf als mariniers toedichten elke dag waar moeten zien te maken. Door ze expliciet te benoemen, hoop ik zowel mariniers als anderen te inspireren. En in die aanzet tot inspiratie zit een zekere dosis aspiratie. Zoals met aspiraties altijd het geval is, wil ik hiermee tot uitdrukking brengen dat ons ambitieniveau onze huidige competenties overstijgt. Wij kunnen best veel, maar we hebben ook nog veel uitdagingen. Het zal dus de nodige transpiratie vergen om onze aspiraties ook de komende jaren weer echt waar te kunnen maken. En als de wereld verandert, betekent dat ook wat voor het Commando Zeestrijdkrachten en dus het Korps Mariniers. De belofte en de plicht die dit met zich meebrengt, heeft iedere dag onze aandacht. Zeggen wat je doet, doen wat je zegt. Dat is zeker niet makkelijk, maar daar werken wij keihard aan en u kunt altijd op ons rekenen. Zo wijdt de wereld strekt.